

**Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris
Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis
Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur**

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 17. Cur velamen mysticum appellaretur, in eo filum rubeum insutum
fuisse, ipsu[m] tamen albi coloris extitisse, eius materialinu[m], emptor
baptizandus, vel Ecclesiæ idem sacris de more verbis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64585](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64585)

capita velabant. Vnde Ezechiel. 44. de Iudeis:
linea erunt in capitibus eorum: & de Gen-
alibus apud Lucanum lib. 1.

Vittata sacerdos:

& Virgilium Ænid. 3.

redimitus tempora vittis.

Pluraque alia scriptorum testimonia extant:
 quæ ego si persequi velim, immemor propo-
 sitæ mei sum, quo mihi solummodo Christiano-
 rum ritus, non aliarum gentium mores, vel
 instituta literis mandare decretum est.

Sacerdotes
 Hebræi, &
 Gentiles
 caput vela-
 bant.

Cur velamen mysticum appellaretur, in eo filum ru-
 beum insutum fuisse; ipsum tamen albi coloris
 extitisse; eius materia linum, emptor baptizan-
 dus, vel Ecclesia; idem sacris de more verbis ex-
 piari solitum; galeæ in morem paulatim in sum-
 mo saſſigiatum, & septem diebus delatum esse;
 pluvius imponi licuisse; depositum, in Ecclesia vo-
 sum ceſſiſſe; & quandiu illius usus duraverit;
 deque origine goſſipij in baptismo adhibendi.

CAP. XVII.

EX hac celebri ſignificandi vi, etiam mystici
 nomen inuenit. Quo modo ipſe baptis-
 mus non raro myſterium à Patribus dictus eſt:
 Ambroſio lib. de Spir. ſanc. cap. 11. in myſterio
 interrogatio trina deſertur: Hieronymo ad cap. 6.
 Amos: in myſterio primum renunciamus: & Iſido-
 ro Hiſpalenſi lib. 2. de Offic. cap. 20. ſales autem
 in myſterio chatechumenu dandos à Patribus inde

Velamen
 cur myſti-
 cum appel-
 laretur.

B b b

est institutam, ut &c. Vere tamen etiam affir-

mare posse videor, eius appellationis causam non postremam sibi vindicare filum rubeum, in eo insui solitum, quod Christi passionem, qua omnis abluendi vis in baptismum tanquam à fonte profluit, indicabat. Cuius author est Gulielmus Durantus Ration. Divin. Offic. lib. 6. cap. de sabb. Pasche. Nec ego tam viri autoritate moveor, ut credam, de antiquorum ritibus sine certa autoritate disputantis: quam quod id etiam sua ætate in provincia Narbonensi receptum fuisse, testatur:

Fili rubei
v'sus recep-
tus fuit in
Narbonensi
provincia.
Fili rubei
v'sus in my-
stico vela-
mine durat
apud Æ-
thiopes.

in quo viro satis diligenti tenere fidem abrogare, dubiæ prudentiæ esset. Cum præteritum Ordo sacramenti Confirmationis apud Æthiopes, qui in Bibliotheca veterum Patrum insertus est, de nostratibus Christianis idem affirmet; cuius hæc sunt verba: *sunt indunt, qui baptizati sunt, vestem albam, & coronam super capita sua ex myrtho, & palma, & rubeam vestem undularam, & frigatam, seu acu piliam.*

Quippe nihil aliud est posterior vestis, quam manifestum rubei fili in mystico velamine vestigium. Cæterum ipsum velamen albi coloris erat: non solum quia vesti, & calceis simile fuisse, probabile est; aut quia baptismi dignitas, & ratio postulabat, ut conscientia mitor, quem efficit, omni externo cultu significetur: verum etiam quod ex lino constaret: quod, nisi, succis inficiatur, album esse solet. Dixit enim Methodius Constantinopolitanus tractatu de iis, qui abnegarunt per diversos modos, & cæterates, cum ad mysticum velamen alludere: &

Mysticive-
laminis co-
lor albus,
& materia
linum.

lanaro linteo accinctus: ubi linteum pro re ex lino confecta positum est. quare, cum nullus mystici velaminis succis illiti meminerit, satis constat, velamen album fuisse. Verum hic quaestio potest a quibus mysticum velamen emendetur, sed, si perspecta sint ea, quae de veste candida diximus, nemo dubitabit, quin diuites quidem illud sibi compararint, pauperibus autem Ecclesiae sumptibus suppeditatum fuerit, par enim vestis candida, & mystici velaminis ea in re ratio esse debet: & quae Constantinus Ecclesiae in sumptus Baptismo necessarios ingenti pietatis significatione donauit, ea ad mystici velamen iuxta, ac vestem candidam pertinuerunt. Vtrum vero sola naturae dignitate velamen commendatum esset, an in hunc usum certis precibus deuotum, nihil certi habeo, quod affirmem: sed si coniecturis uti fas est, solenni benedictione sacrum fuisse, crediderim vno Iuonis Carnotensis testimonio, qui sermo de sacram. Neophyt. sacrum haud dubie appellat: cum inquit: regitur etiam, post sacram unctionem, eius caput sacro velamine, ut intelligat, se diademate regni, & sacerdotali, sicut dictum est, dignitate potiri. Neque omitendum, quod de huius velaminis forma ex Nicephoro Callisto videor collegisse. nam lib. 3. cap. 37. cum pueri Hebraei sacris baptismalibus initiati ritus, & caeremonias recenseret, mysticum velamen galile nomine appellat his verbis: Christianorum pueris Hebraeus puer familiaris erat: hunc per ludum pueri nudum ad mare stantem baptizauerunt: & qui circa hac frequentatur, imaginario amictis

Mysticum velamen diuites ipsi comparabant, pauperibus autem Ecclesiae sumptibus suppeditabatur.

Mysticum velamen erat consecratum.

facto, in capite eius arcanam, mysticamque galeam
adumbrarunt. deinde pro cereo dexteram ligno tenui
armantes, quæ eius sacri ritus sunt, mysteria omnia
obsoluerunt. ex quo intelligere possumus, vela-
men, non secus ac galeam, paulatim in summo
fastigiatum fuisse. Atque hoc quidem de for-
ma. quandiu autem mysticum velamen ferre-
tur, ex iis, quæ de veste candida dicta sunt, qui-
libet intelligere potest. verum, ut apertius co-
stet, septem diebus delatum esse, Glossæ ver-
ba in capit. 121. Concilij Belluacensis afferam,
quæ sic habent: *pannum*, (id est, mysticum ve-
lumen) quo caput pueri circumcingitur, ne recens
unctio Episcopi deleatur, vel defluat, vel quo vntix
chrismate à presbytero perunctus obvoluitur. vela-
men enim ideo adhibitum esse dicitur, ne ver-
ticis vntio arefceret, at vntionem baptizati
septem diebus retinebant, igitur velamen se-
ptem diebus ferri solebat. Quod adhuc ma-
nifestius erit, si in mentem veniet, baptizatos
illud octauo die cum solenni religione depo-
nisse. De quo præclare S. Augustinus serm.
160. in Dominica in Octauis Paschæ; cum ad
recens baptizatos inquit: *hodie octaua dicuntur
infantium, reuelata sunt capita eorum, quod est indi-
cium libertatis*. Vbi verbum *infantium* siue pro
quibus libet baptizatis vsurpetur, more a mul-
tis Patribus recepto, siue tantum pro pueris
adhibitum sit, omnino id, quod volumus, clarè
ostendit: cum *reuelare* nihil aliud, quam vela-
men auferre, significet. Potest etiam ad idem
comprobandum Albini Flacci authoritas af-
ferri, qui lib. de Diuin. Offic. cap. 21. de sabb. in

Mysticum
velamen
ferrebat
septem die-
bus.

Mysticum
velamen o-
ctauo die
deponenda-
tur.

Alb. chrismatis vnctionem septem diebus a baptizatis conseruari debere, tradit in hunc modum: quanto autem tempore generaliter ab Ecclesia celebratur aduentus spiritus sancti super Apostolos, tanto tempore debet obseruari vnctio chrismatis: & non immerito: quoniam spiritus sanctus in septem mulieribus, hoc est, septem virtutibus venit ad hospitem suum. nam, si mysticum velamen chrismatis conseruandi causa adhibebatur, vt ante probatum est; consequi videtur, vt tantum ferri soleret, quoad chrisma retineri, necesse esset: hoc vero septem diebus custoditum esse, ex verbis, septem mulieribus, & consuetudine Pentecostes festum septem diebus late agitandi, palam est. Et forte Beroldus noster hac alludere voluit die sabb. in Alb. dum huius diei caeremonias ita recenset: Archiepiscopus, aut presbyter septemarius facit signum Crucis super fontes. duo minores presbyteri de centenario debent discooperire capita puerorum. Puto enim verbo discooperiendi, velaminis auferendi consuetudinem indicasse. quod si verum est, fateri oportet, mysticum velamen in baptisterio depositum esse. Liberum tamen erat sacerdotibus, ab vno depositum, alteri imponere. Quod testatur Concilium apud Belluacum cap. 121. vbi data opera de hac re: si quis, inquit, voluerit chrismate pannum iterum linire, & super alium baptizatum mittere, non est absurdum. Ad quem locum Glossa: pannum, quo caput pueri chrismate in fronte circumcingitur, ne recensuntis Episcopi deleatur, vel defluat, vel quocumque chrismate a presbytero perunctus obvoluitur.

B b b iij

Pentecostes
festum se-
pte diebus
agitabatur.

Velamen
deponaba-
tur in bap-
tisterio.

Idem vela-
men pluri-
bus impo-
ni poterat.

Velamen
depositum
in Ecclesiæ
vsum cede-
bat.

Velaminis
vsum dura-
uit vsque
ad tempora
Iuonis Car-
notensis.
Gossipij v-
sus in bap-
tismo vnde
profectus.

Quo argumento etiam, post depositionem, in Ecclesiæ vsum celsisse, adducor, vt credam. Non enim penes presbyteros fuisse, bisidem adhibere, si suum quisque domum asportasset. Ad cuius rei probationem poterit insuper lector velaminis consecrationem adhibere, quæ quia ab Iuone Carnotensi literis prodita est, omnes facile intelligunt, etiam velaminis vsum vsque ad eius tempora durauisse: quæ eo anno inciderunt, qui fuit salutis MXC. Post quem dignis de causis, quæ plerosque latent, candida lana (vulgo bombacium dicimus) abstergi, Patres voluerunt. Cuius forma in omnibus Ecclesiis hodieque seruetur.

*De calceis post baptismum dari solitis: & de-
rum causa, ac origine, aliisque ad ip-
sos pertinentibus.*

CAP. XVIII.

Calcei da-
bantur ba-
ptizatis.

Sed iam hinc oratio nostra ad calceos se-
non extra vtique propositum transferat.
Multæ enim sunt in hac re, quæ legentis ani-
mos tenere possint: siue quis eius mytheria, si-
ue ritus nouitatem spectet. Vt mirandum ma-
guopere sit, in tanta ueterum scriptorum co-
pia, pene memoriam interuisse. Vnus extitit,
ne ille quidem valde verus, sed tamen ve-
terum rituum, si quisquam alius, longè peri-
tissimus, cuius beneficio huius ceremoniæ
nos cognitionem hausimus, aliisque com-